

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno K 60—
polletno K 30—
četrtletno K 15—
posamezna številka K 2-50

**Oficialno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug
v Ljubljani“ in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“
s sedežem v Celju in slovenskih obrtnih društev.**

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponaliski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:
Pri 1 × objavi $\frac{1}{4}$ str. 1200 K
" " " $\frac{1}{2}$ " 600 K
" " " $\frac{1}{4}$ " 300 K
" " " $\frac{1}{8}$ " 150 K
" " " $\frac{1}{10}$ " 75 K
Pri 12 kratni objavi 5%, pri
24 kratni objavi 10% popusta

V. letnik.

V Ljubljani, dne 15. junija 1922.

Štev. 12.

Prihodnji, t. j. 13. številki «Obrtnega Vestnika», bomo priložili v svrhu vplačila naročnine poštne položnice. Prosimo že sedaj, da se nam ista potom njih čim prej nakaže. Tisti, ki ne morejo plačati naročnine za vse leto, ki znaša 60 K, naj nam jo plačajo za pol leta, torej 30 K. Oni pa, ki so za letos že kaj plačali, naj nakažejo še preostanek, da nam jih ne bo treba še enkrat terjati.

Upravnništvo «OBRTNEGA VESTNIKA»
v Ljubljani.

Eng. Franchetti:

Brez obrtnonadaljevalnih šol.

V 11. številki „Obrtnega Vestnika“ je bil objavljen dopis šolskega odbora obrtnonadaljevalnih šol v Ljubljani, ki nam daje za obstanek obrtnonadaljevalnih šol prav žalostno sliko. Ne samo, da učni gospodarji ne dajo vajencem časa, da bi šli v šolo, marveč v veliki meri vajenci sami zanemarjajo obisk šole. Zato smatram za neobhodno potrebno, da se vajencem, ki ne obiskujejo redno pouka obrtnonadaljevalnih šol, kazenskim potom podaljša učna doba. Obrtne zadruge naj strogo pazijo, da se vsak obrtni vajenec po svoji dokončani učni dobi izkaže z izpričevalom, da si je pridobil zadostno šolskega znanja, da nima neopravičenih šolskih zamud in da ima šolsko odhodnico v popolnem redu; sicer se ga naj ne pripusti k pomočniški preizkušnji in naj se mu ne izda nikakega izučnega pisma, marveč naj učno dobo toliko časa nadaljuje, da neopravičeno zamujene šolske ure nadomesti, oziroma da prinese dobro šolsko izpričevalo. V interesu napredka in razvoja naše obrti je, da zadruge in brez izjeme vsi učni mojstri z vso silo delujejo na to, da vajenci redno, točno in z dobrim uspehom obiskujejo obrtnonadaljevalno šolo.

Drugo poglavje omenjenega dopisa je pa žalobog še bolj žalostno. Proračun obrtnonadaljevalnih šol izkazuje preko 100.000 K primanjkljaja. Koliko primanjkljaja imajo druge obrtnonadaljevalne šole v Sloveniji, mi ni znano, mislim pa, da ni nobena šola brez njega. Kaj bo s šolami v jeseni, tega ne ve nihče. Pričakovati je pa, da bodo zaradi pomanjkanja denarnih sredstev trpele vse, in ni izključeno, da bodo zaprte. Vsled tega je deželna zveza obrtnih zadrug na svojem občnem zboru dne 7. maja t. l. odposlala resolucijo na vse merodajne korporacije in pravočasno opozorila merodajne kroge na nevarnost, ki preti obstoju obrtnonadaljevalnih šol v prihodnjem šolskem letu. Res je, da država za kritje stroškov našega nadaljevalnega in strokovnega

šolstva prispeva z dvema tretjinama. Proračun za leto 1922. znaša za Slovenijo nad dva milijona kron, državni prispevek bi torej znašal okoli 1,330.000 kron. Ta znesek se je pa v proračunu ministrstva za trgovino in industrijo za Slovenijo črtal in se je namesto njega vstavil predlanski znesek 300.000 kron, kar z ozirom na vsestransko draginjo šolskih potrebščin in za kritje učiteljskih plač nikakor ne zadostuje in je zaradi tega nadaljnji obstoj naših obrtnonadaljevalnih in strokovnih šol resno ogrožen. Obrtnonadaljevalne šole so namenjene našim vajencem in slednjič vsemu narodnemu gospodarstvu. Obrtni kakor tudi trgovski naraščaj prihaja v uk po veliki večini s štiri- do šestrazredno ljudskošolsko izobrazbo in le malo jih je, ki bi prišli iz drugih srednjih šol, zato jim je pouk v obrtnonadaljevalnih šolah tem bolj potreben, ker vemo, da z ljudskošolsko izobrazbo danes najpreprostejši obrtnik v svoji stroki ne more napredovati tako, kakor to zahteva tok časa in da bi lahko vzdržal domačo in tujo konkurenco. Računstvo, risanje, knjigovodstvo, poslovno dopisovanje, kalkulacija, sposobnost za uspešno uporabo splošnega strokovnega znanja — vse to so neobhodni predpogoji za doseganje uspehov v raznih obrtnih podjetjih. Obrtnik, ki danes ne zna drugega, kakor tisto mehanično ročno delo, ki se ga je še kot vajenec priučil, je nasproti svojim izobraženejšim tovarišem in spretnim konkurentom največji revež. Drži se svojih starih načel in navad ter celo sovraži novodobne naprave in izume, namesto da bi se dan za dnevom strokovno izobraževal in se izkušal povspeti na ugledno gmočno, socialno in gospodarsko stališče.

Teoretično izobrazbo, ki je neobhodno potrebna za dober in ugleden obrtniški stan, pa mora obrtnemu naraščaju nuditi obrtnonadaljevalna šola. Take šole obstoje danes po vseh deželah in državah. V Avstriji, osobito na Dunaju, so te vrste šole naravnost sijajno urejene. Na Dunaju kakor tudi v Pragi ima po veliki večini vsaka obrtna zadruga svojo strokovno šolo, v kateri poučujejo obrtniki strokovnjaki v vseh panogah strokovne izobrazbe in vede. Kje so časi, da bomo pri nas samo misliti smeli na to, da si bodo obrtne zadruge ustanovile svoje lastne strokovne šole. Za to nam manjka še vseh predpogojev; no, pa upajmo, da bo do tega prej ali slej prišlo. Za enkrat pa moramo storiti vse, da se našim obrtnonadaljevalnim šolam zajamči obstoj in ne smemo popustiti od naših zahtev, da se obrtnonadaljevalne šole podražijo. Skrbeti moramo za to, da se naš obrtni naraščaj z vso resnostjo pripravi na svoj bodoči poklic in da se z vso vnemo in veseljem usposobi za boj, ki ga čaka v socialnem kakor tudi v gospo-

darskem oziru v najbližji bodočnosti. Preprečiti moramo našemu obrtnemu naraščanju, da bi se potikal po kinih, gostilnah in kavarnah, zlasti pa, da se ga sili biti član organizacij, ki mu vse drugo nudijo, kakor pa duševno in telesno vzgojo. Naši učni mojstri in vsi drugi poklicani činitelji naj se zavedajo, kako težko odgovornost si nalagajo, če dopuste, da se obrtniški naraščaj potaplja od dne do dne in izgublja od pravih dobrih potov.

Zatorej pozivljam v imenu socialne pravičnosti, v imenu kulture in napredka, v imenu vseh dobrih in zavednih obrtnikov, kakor tudi v imenu deželne zveze obrtnih zadrug kot centralne organizacije obrtnikov v Sloveniji, da merodajni krogi takoj poskrbe, da se zagotovi bodoči obstoj obrtnonadaljevalnih šol s tem, da se dobe potrebna denarna sredstva, da se v jeseni otvorijo šole in da store vsi potrebni koraki, da se obrtnonadaljevalne šole poddržavijo in nastavi zadostno število strokovnjakov, ki bodo vajence in vajenke poučevali o stroki, kateri pripadajo.

Če se je poskrbelo za polno otvoritev srednjih šol, ki jih je deloma preveč, naj se skrbi tudi za to, da se nudi obrtnemu in trgovskemu naraščanju potrebnih strokovnih in nadaljevalnih šol, ker iz tega naraščaja bodo postali dobri in zavedni pridobitni krogi, ki bodo sebi in državi za ugled, bodoči davkoplačevalci ter najkoristnejši člani človeške družbe.

Vse obrtne zadruge se pa tem potom pozivlja, da zastavijo v svojih krajih ves svoj vpliv, svojo fizično in denarno pomoč, da se povsod, kjer je potreba, v jeseni tvorijo obrtnonadaljevalne šole.

O mojstrski preizkušnji.

(Poročilo g. dr. Ivana Plessa na občnem zboru «Deželne zveze obrtnih zadrug v Ljubljani» dne 7. maja 1922.)

(Dalje.)

Da se ščitijo pravice starih mojstrov, vsebuje zakon v zadnjem odstavku paragrafa o mojstrskih preizkušnjah določilo, ki pravi, da za obrtnike, ki bodo že imeli obrtno pravico, ko izide predmetna naredba, ne bo veljala tam predvidena utesnitev, in obrtniki s starimi obrtnimi pravicami bodo smeli imeti tudi v bodoče vajence, dasi niso napravili mojstrske preizkušnje.

Z ozirom na važnost, katero prizna obrtni red obrtnim zadrugam, je naravno, da je vzel zakonodajalec pri določitvi načina izvršitve izpita v prvi vrsti v ozir obrtne zadruge. Ker pa niso tedaj še obstojale za vse obrtne zadruge in ker niso tudi vse že obstoječe zadruge v zadostni meri izpolnjevale svojih dolžnosti glede vzgoje vajencev, tako da so se našle le redke zadruge, ki so celo izpraševalne komisije za pomočniške preizkušnje komaj, komaj sestavile, je bilo nemogoče dodeliti pravice za sestavo komisij in sestavo določil o načinu položitve mojstrskih izpitov tudi takim zadrugam, ki tega nikakor niso zaslužile. Zato se je določilo, da smejo pridobiti pravico mojstrskih izpitov samo tiste zadruge, ki so imele za to potrebne predpogoje in ki bodo za to posebe prosile. Da bi se pa zaradi pomanjkanja takih predpogojev ne onemogočilo posameznim obrtnikom mojstrskega izpita, je bilo potrebno izbrati druge institucije, ki so spričo namena, ki ga zasledujejo, v stanju, opravljati take preizkušnje. Tako sta dobila to pravico pri nas: Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani in Srednja tehnična šola v Ljubljani.

Preizkušnja za mojstre je zelo važen in neobhodno potreben člen onega niza določil, ki sestavljajo dokaz

usposobljenosti obrtnika. Preizkušnja za mojstre ima namen jamčiti v prvi vrsti za gotov minimum praktičnih ročnosti, brez katerih si ni mogoče predstavljati dobrega obrtnika, in zabraniti dostop do obrtništva vsem onim, ki niso v stanju dokazati, da ta minimum praktičnih ročnosti res posedujejo, oziroma, ki niso v stanju, da bi si te ročnosti prisvojili.

Zahtevo po uvedbi mojstrskega izpita podpira osobito dejstvo, da nahajamo v tovarniških obrtih in v večjih prostih obrtih veliko število vajencev in delavcev, ki zadobijo tam popolnoma enostransko in zelo omejeno strokovno vzgojo, kar ima za posledico, da taki kandidati absolutno ne morejo zadostiti zahtevam, katere stavi samostojno izvrševanje obrta. Dan za dnevom se slišijo iz krogov obrtnikov pritožbe, da so uporabljive in izvežbane moči v obrtništvu vedno redkejše. Ako vstopi enostransko in nezadostno izvežbana moč v obrtniški stan, bo zadobila komaj čez nekaj let primerno potrebno kvalifikacijo. Med tem časom pa bo tak obrtnik varal in oškodoval odjemalce in bo primoran postaviti si kot bazo v svojem obrtu geslo „ceno in slabo“, da, mnogi bodo celo primorani iskati v tem geslu edino rešilno sredstvo. Ako pomislimo, kako veliko škodo morejo povzročiti taki elementi splošnosti, ako so njih vzgoji zaupani tudi še vajenci, moramo pač priti do prepričanja, da je bolje, ako se takim elementom potom primernih sredstev prepreči dostop do obrtnega poklica. Tako sredstvo pa more nuditi samo dopolnilo dokaza usposobljenosti, in to je izpit za mojstre.

Pri starih cepih so se določila, ki so ovirala nepoklicanim ljudem dostop v obrtništvo, naposled izplačila v malenkostno egoistične, monopolne privilegije, ki se naravno niso mogli vzdržati, in bilo bi napačno misliti, da stremi današnje obrtništvo za tem, da se zopet uvedejo te drakonične mere. Tudi bi bila zgolj hudobija, ako bi se mislilo, da stremi obrtništvo po strožjih merah za podelitev obrtnih pravic samo iz bojazni do konkurence. Sicer je to res neke vrste konkurenca, proti kateri se bori obrtništvo, toda to je tako zvana umazana konkurenca, toda glavni namen obrtništva gre za tem, da postane obrtniški stan pravi poklicni stan, kateremu se mora predati vsak posamezni obrtnik z vsemi svojimi močmi, da jamči firma obrtnika pod vsakim pogojem za gotovo mero moralnosti, strokovnega znanja in usposobljenosti.

Obrtništvo stoji na stališču, da se sicer legitimnemu, izvežbanemu naraščanju omogoči dostop do obrta, toda z druge strani bo delalo obrtništvo z vsemi močmi na to, da ne postane obrtni stan zavetišče za nesolidno, ne vredno, za skupnost škodljivo, umazano konkurenco; da ne postane obrtniški stan zavetišče za nepoklicane in nezmožne elemente, katerim je bilo bore malo za poštenu zaslužek, ampak so le iz špekulativnih ozirnov uporabili ugodno konjunkturo, katera se jim je nudila slučajno v tem ali onem obrtu.

Za ljudi, ki so obrtu tuji, ki niso v celem svojem življenju našli niti dovolj časa niti truda, da bi ga žrtvovali za strokovno izobrazbo, ki hočejo pri mizi obrtnika samo jesti, ne da bi obrtniške delavnice niti dobro poznali, za take elemente v obrtnem stanju ni in tudi ne more biti mesta. Obrtništvo mora zastaviti vse svoje moči, da prepreči, da bi postal obrtniški stan oskrbovališče vseh onih sumljivih elementov, ki mislijo, da jim nudi obrtništvo, potem ko so se jim ponesrečile že vse druge akcije, ravno še dovolj ugodna tla, za razvijanje špekulativnih načrtov. Obrtništvo stremi za razčiščenjem obrtniških vrst, stremi za tem, da se dovoli dostop do obrtnega stanja samo takim osebam, ki tja resnično spadajo, ki so se

temu stanu posvetili, za ta stan žrtvovali svojo mladost, mnogo truda in muk. In kdor bi pa v stremljenju obrtništva po omejitvi obrtne svobode videl nekaj drugega, ta nima smisel za zdravi razvoj obrtništva, ta ne pozna težnj obrtniškega stanu in njegovih ugovorov legitimno obrtništvo ne more upoštevati.

Dr. Ciril Pfeifer:

Mlinarji, obseg obrt. pravice.

Na vprašanji 1. če so mlinarji upravičeni trgovati z mlevskimi izdelki in deželni pridelki in 2. če smejo mlinarji v sedanjih razmerah peči bel kruh, ker je ta na kmetih že tudi običajen, je izdal oddelek ministristva trgovine in industrije v Ljubljani pod števil. 9489 od 3. decembra 1920., odnosno pod števil. 3409 od 31. maja 1922. naslednji rešitvi:

K 1.

Imetniki obrtnega lista za mlinarski obrt so na podlagi te svoje obrtne pravice upravičeni trgovati z mlevskimi izdelki, ne glede na to, ali so to njih izdelki ali ne.

Niso pa upravičeni trgovati z nezmletim zrnjem in ostalimi deželni pridelki.

Prej omenjena pravica trgovine z mlevskimi izdelki je po § 37/3 obrtnega reda vsebovana v mlinarski obrtni pravici.

K 2.

§ 1., točka 45. obrtnega reda (zakona z dne 5. februarja 1907., drž. zak. št. 26.), izvzema iz rokodelskega pekovskega obrta peko črnega kruha, ki jo izvršujejo mlinarji po dosedanji navadi v deželi kot postranski obrt s pomočjo domačih ali posebnega pomožnega osebja.

Ta določba ima svojo zgodovinsko podlago. V prejšnjem času je bilo mletje žita zvezano s predelavo moke v kruh. Z napredujočim specializiranjem obrtov je postala peka belega kruha poseben obrt, medtem, ko je peka črnega kruha ostala še mlinarjem, katerim je bila ta pravica izrecno priznana z ukazom pisarne od 16. marca 1808., dalje z dekretom dvorne pisarne od 30. julija 1818. Na tem nista izpremenila ničesar ne obrtni red iz leta 1859., ne njegova novela od leta 1883. Leta 1884. je bila izdana posebna ministrska naredba (od 14. oktobra 1884. drž. zak. št. 166.), glasom katere so mlinarji po dosedanjem deželnem običaju upravičeni izvrševati peko črnega kruha kot postranski obrt s pomočjo domačih ali lastnega pomožnega osebja. To določilo je bilo dobesedno prevzeto v novi obrtni red.

Vsa določila, prejšnja in sedanja, omenjajo izrecno črni kruh in se morajo v varstvo rokodelskega pekovskega obrta in z ozirom na to, da vsebujejo izjemo, strogo tolmačiti. Ukaz dvorne pisarne od 16. maja 1808. omenja izrecno ržen kruh. Pasus „po dosedanji navadi v deželi“ se nanaša tako na izvrševanje peke kakor na pojem „črni kruh“. Vsekakor je pod „dosedanjo navado“ razumeti staro, več generacij preživelo navado in se pojem „črni kruh“ ne sme s sedanjo večjo razvajenostjo ljudi poljubno širiti, tako da bi se vedno bolj bližal pojmu „beli kruh“ in da bi n. pr. le še kruh iz pšenične moke št. 00, 0 in mogoče še št. 1 veljal za beli kruh. Na tem stališču je stala tudi dosedanja praksa, ki je ponekod pač pripuščala pridatek male množine pšenične moke ($\frac{1}{5}$ do $\frac{1}{3}$) ali celo od te le one, ki se ne rabi za kuho in belo pecivo (št. 4), rženi moki, če bi bila to krajevna navada, dočim je druga pravica peči tako zvani mešan kruh pridržana pekoma.

Z ozirom na rečeno se zgornje vprašanje zanika.

Peči bel kruh so upravičeni le oni mlinarji, ki imajo obrtno pravico za izvrševanje rokodelskega pekovskega obrta, dalje oni, ki so izvrševali pekovski obrt v dobi neomejene obrtne svobode (od 20. decembra 1859. do 15. marca 1883.) in, ki ga izvršujejo še sedaj na podlagi starega obrtnega lista, in slednjič oni, ki izvršujejo pekovski obrt na tovarniški način.

Ob tej priliki se opozarja še na sledeče:

Vprašanje, ali se izvršuje peka črnega kruha v okviru izjemnega določila obrtnega reda, je treba rešiti v vsakem posameznem slučaju na podlagi dejanskega položaja. Z ozirom na to, da velja ta posel za postranski obrt, vsled česar se ne more strožje presojati kakor postranski obrt kmetijstva in gozdarstva in, da se mlinarjem soglasno priznava pravica v smislu § 37/3 obrtnega reda prodajati tudi moko, ki bi bila zmleta v lastnem mlinu, se mora smatrati, da so mlinarji upravičeni peči črni kruh ne le iz moke lastnega mletja, temveč tudi iz v ta namen kupljene moke, pri čemer se mora rabiti po večini lastna zmleta moka. Prostor, v katerem se peče kruh, mora biti v mlinu ali v njegovi bližini, da se ne izgubi značaj enotnega podjetja. Pod „posebnim ali lastnim pomožnim osebjem“, ki se more poleg domačih uporabiti pri peki črnega kruha, je razumeti mlinarsko pomožno osebje, pri čemer je seveda n. pr. mlinarski pomočnik lahko izučen v rokodelskem pekovskem obrtu.

Mlinar, ki hoče izvrševati peko črnega kruha kot postranski obrt, mora v smislu razpisa avstr. trg. min. od 15. decembra 1884., št. 29.990 z. n. 3259, to prijavit obrtnemu oblastvu.

O zavarovanju obrtnikov.

Pastorek v naši zakonodaji je obrtniški stan. Povsod se ga sicer prezira, ampak pri dajatvah je vendarle na prvem mestu. Redno se ponavlja ta pesem, četudi je prav obrtniški stan tisti stan, ki osamosvoji Jugoslavijo tujih fabrikatov.

Klasičen primer obrtniškega zapostavljanja je bolniško in nezgodno zavarovanje. Ni bil še zakon prav sklenjen, že je bilo določeno, da mora delodajalec plačevati za svojega nastavljenca vse stroške nezgodnega zavarovanja in polovico prispevkov za bolniško in starostno zavarovanje. Ker čutimo socialno, zato gotovo ne nasprotujemo temu, da se oskrbe s potrebnim zavarovanjem obrtniški pomočniki za primere boleznih, nezgode ali starosti.

Toda zdi se nam absolutno krivično, da bi moral kriti vse te stroške zgolj obrtnik. Brez vsakega dvoma je, da plačuje dandanes obrtnik tako visoke davke, da bi smela tudi država prevzeti del stroškov za zavarovanje pomočnikov. Saj delo pomočnikov ni le v korist obrtništva, temveč tudi v prospah države. Iz koristi pa izhajajo dolžnosti in za državo prav tako kakor za posameznike.

Naravnost krivično pa je, naj plačuje obrtnik pač zavarovalne prispevke za pomočnike, dočim se za njega samega ne uvede nobeno zavarovanje. Kaj je morebiti ubog čevljar ali krojaški mojster imun (zavarovan) zoper vsako bolezen in starost. Kaj ni morda ravno mojster v največji nevarnosti, da ga brezposelnost ali onemoglost spravita na rob propada. Doživeli smo vendar že nešteto krat, da je garal obrtnik vse življenje, da pa kljub vsemu štedenju in varčevanju ni mogel sebe obvarovati pred hiralnico.

To vse je tako jasno, da je vsaka beseda odveč in da le skrajno antisocialno misleč človek more odrekati nujnost obrtniškega zavarovanja. Naj bo zavarovanje za

pomočnike, toda uvede naj se tudi zavarovanje za obrtnike. Država je obvezana pri tem sodelovati, kajti nihče nima tako ogromnih koristi od obrtniškega dela kot ravno država sama.

Ponavljamo še enkrat: Uvedba zavarovanja obrtnikov je nujna. Zato se v polni meri pridružujemo resoluciji, ki jo je sklenila „Deželna zveza obrtnih zadrug v Ljubljani“ na občnem zboru dne 7. maja.

Dajte obrtnikom zavarovalnico!

„Kmetijski list“.

Odgoja in zaščita obrtnoindustrijskega naraščaja.

(Elaborat iz ministrstva za socialno politiko, ki nam ga je dal na razpolago minister n. r. g. dr. V. Kukovec.)

(Dalje.)

To je seveda tako malo, da se vobče ne more govoriti o kakem delokrogu državne zaščite dece in mladeži v pogledu varstva in skrbstva vajencev in mladoletnih delavcev. Državna zaščita dece in mladeži je predvsem prvič materijelni varuh in vzgojitelj nepreskrbljenih otrok in drugič državna oblast za evidenco in statistiko vsega nepreskrbljenega narodnega podmladka. To je ta ustanova po svojem ustrojstvu in tudi po svojem pozvanju. Ako bi ji hoteli naprtiti še specijelne naloge varstva in nadzora vajencev in mladoletnih delavcev, bi bila škoda dvojestranska, ker bi se na eni strani poverilo ta posel strokovno nešpecializiranim krogom, a na drugi strani bi ji odvzeli veliko moči in časa od njenega prvotnega poklica, ne glede na verjetnost, da bi zaščita dece ne mogla vršiti tega posla tako popolno, kakor ena samo v te svrhe vstvarjena organizacija. Poleg tega tudi nima izgleda, da bi državna zaščita dece imela zadostno gromotnih sredstev na razpolago in da bi v svojem birokratičnem sistemu mogla primerno gojiti težnje modernega industrijskega razvoja.

Današnja organizatorična oblika zaščite dece, njena razširjenost po vseh večjih krajih posameznih pokrajin vabijo pač z neodoljivo silo, da bi ta organizem prevzel še naloge varstva vajencev, a to more sklepati le površni opazovalec. Kdor smotreno in stvarno oceni številnost oblastnih, okrožnih in mestnih ustanov zaščite dece, mora priti do zaključka, da je to število tudi za gori označeni splošni delokrog zaščite dece premajhno in da bi bilo potrebno na sedežih vseh okrajnih glavarstev (okrožja v Srbiji in v Bosni - Hercegovini in kotarov v Hrvatski) ustanoviti podrejene zaščite dece, ako bi se hotelo v resnici sistematično izvesti skrbstvo za vso zapuščeno, nepreskrbljeno, osirotelo in pomoči potrebno deca. V nobenem primeru pa ne more objektivni presojevalec težiti za tem, da bi se tej ustanovi prepustilo še specijalno varstvo in skrbstvo za vajence in mladoletne delavce.

B. Nadzorstvo dela (inspekcija rada).

Kdor je zasledoval zgodovino razvoja nadzorstva dela (obrnega nadzorništva, tovarniških nadzornikov), je lahko ugotovil, da so bile prvotne naloge in pravice teh nadzornih organov dela (obrtni in industrije) zelo omejene v primeri delokroga, ki ga imajo danes. Prvotno je obstajala ta ustanova kot nadzorništvo tovarn, ki je imela edino nalogo nadzirati, da se v tovarnah ni zaposlila deca pred starostjo, ki je bila zakonsko določena; tovarniški nadzorniki odnosno tozadevne komisije ali policijske oblasti so v svojstvu tovarniškega nadzorništva nadzirali izključno le izvedbe teh zakonskih predpisov.

Ko se je razvijala ta ustanova do današnjega uglednega položaja, se je vedno bolj razširjal njen delokrog. A vedno sta ostala na prvem mestu skrb in nadzorstvo mladine, ki je zaposlena v trgovini, obrti in industriji. V naši državi je po uredbi o nadzorstvu dela od 21. maja 1921. v čl. 9. ugotovljena naloga oblastnih nadzornikov dela v pogledu mladinskega skrbstva v obrti in industriji s sledečimi določili:

„Da nadzirajo pravilno zaposlovanje učencev in mladoletnih delavcev, njih pravilno izučevanje in posejanje obrtnih in strokovnih šol in tečajev (toč. 4., čl. 9.)“

To nadziranje je seveda omejeno po zakonskih določilih obrtnega reda odnosno zakona o radnjama. Ker je ministrstvo socialne politike uvidelo, da to nadziranje nikakor ne zadostuje skrbstvu mladinskih delavcev in da mora iti pomoč državne oblasti in državne inicijative globlje v življenje narodnega naraščaja, ki je izroččen eksploataciji obrti in industrije, ustanovilo se je še posebno nadzorstvo dela za mladinsko delavstvo z naredbo št. 51.466 od 23. avgusta l. l. Naredba določneje in obširneje ugotavlja naloge tega državnega nadzorstva v drugem delu §-a 3., ki se glasi:

B. „Je v pogledu začasnega nadziranja mladoletnih delavcev specijalna naloga tega nadzorništva:

1. Da se briga za sistematično ureditev vajeniškega vprašanja;

2. da nadzoruje vse vajeniške domove in ustanove za vajeniško izobrazovanje;

3. da stavlja osrednjemu nadzorstvu dela predloge o ustanovljenju novih vajeniških domov in kulturnih ustanov za vajence in mladoletne delavce;

4. da se bavi s proučevanjem položaja in razvoja vajeništva in mladoletnega delavstva v inozemstvu.“

Kakor se iz teh podatkov razvidi, imamo v nadzorništvu dela eno specijelno ustanovo, katera je na podlagi svoje strokovne kvalifikacije usposobljena, da vodi pravilno nadzorstvo o razvoju in usodi obrtnega in industrijskega podmladka. A samo nadzorstvo! To je bistvo te ustanove. Njene naloge niso, da bi sama dejansko organizirala nego in skrbstvo vajeništva in mladoletnega delavstva; v poslednjem oddelku te razprave bom orisal, v koliko pride nadzorništvo dela v poštev pri tej organizaciji.

C. «Radiša», Zagreb.

Leta 1903. se je ustanovil v Zagrebu „Hrvatski Radiša, društvo za odgoj i namještanje mladeži u trgovini i obrti te unapredjenje gospodarstvene privrede“. To društvo ni samo obstalo do današnjega dne, nego se je močno razvijalo in predstavlja danes dejansko najmočnejšo in najresnejšo organizacijo za nego in skrbstvo obrtne in trgovske mladine.

Radiša vodi evidenco o potrebi in ponudbi vajencev, namešča vajence v trgovini in obrti, vodeč pri tem skrb o učni dobi, sposobnosti, telesni moči in nagnjenosti mladiča, daje v svojem domu v malem obsegu stanovanje in v potrebi tudi oblači siromašne. Za čas vajeniškega pouka nadzira Radiša svoje gojence pri delodajalcih, posreduje v sporih, nastalih med vajenci in delodajalci, in jih tudi materijelno podpira.

(Dalje prih.)

**Obrtniki,
naročajte vsi „Obrtni Vestnik“!**

Razno.

Imenovanje. Ministrstvo za socialno politiko v Beogradu je imenovalo načelnika Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug g. Eng. Franchettija za člana v ravnateljstvo osrednjega urada za osiguranje delavcev, ki ima začasno svoj sedež v Zagrebu. Uverjeni smo, da bo imenovani v polni meri zastopal interes delodajalcev zlasti sedaj, ko gre za sestavo novih pravil in pravilnika ter izvršitev paritetne izvolitve v načelstvo poslovalnice za osiguranje delavcev.

II. Ljubljanski velesejem od dne 2. do dne 11. septembra 1922. Dosedaj preskrbljene ugodnosti za razstavjalce in posetnike II. Ljubljanskega velesejma. Uprava velesejma je preskrbela svojim udeležencem dosedaj sledeče ugodnosti: 1.) 50odstotno znižano vozarino za osebe in blago na vseh železnica naše kraljevine in v vseh razredih. Zaenkrat se je dovolila polovična vožnja samo za osebne vlake, vendar upamo, da se bo dovolila tudi uporaba brzovlakov. Pravico do uporabe polovične vožnje imajo vsi oni, ki se na železniški postaji izkažejo s permanentno sejmsko legitimacijo II. Ljubljanskega velesejma. 2.) Carine prost uvoz in izvoz inozemskega razstavnega blaga, če je naslovljeno na naslov «Ljubljanskega velesejma» in se tekom 6 mesecev iz naše države zopet izvozi. V slučaju, da se inozemsko razstavno blago zadrži v naši državi, se mora naknadno plačati običajno carino. Zaposili smo, da se izjemoma dovoli tudi uvoz luksusnega razstavnega blaga za razstavo na velesejmu in za prost uvoz onega luksusnega blaga, katero naši trgovci in konsumenti naročijo za časa Ljubljanskega velesejma od razstavjalcev na sejmskem prostoru. Vse tozadevne kupčije pa so podvržene kontroli Ljubljanskega velesejma. 3.) Vse vizumske zadeve v inozemstvu se bodo reševale kar najhitreje. 4.) Ministrstvo pošte in brzovanja je dovolilo nalepljati kolke II. Ljubljanskega velikega sejma na vse pošne pošiljke. Ti kolki bodo zelo okusno in lepo izdelani in se dobe na željo brezplačno v velesejmski pisarni v Ljubljani. Pripominjamo, da so kolki opremljeni z besedilom v osmih jezikih.

Ponudba. «Hrvatski Radiša» ponuja vajence za sledeče panoge trgovine in obrta: za ključavničarski obrt 5, za klobučarski obrt 2, za kolarski obrt 7, za krojaški obrt 20, za čevljarški obrt 17, za jermenarski obrt 6, za mizarški obrt 12, za urarski obrt 2, za puškarski obrt 1, za trgovino z mešanim blagom 5. Kdor želi vajence, naj se obrne direktno na osrednji urad «Hrvatskega Radiša» v Zagrebu, Gundulićeva ul. 11.

Redni občni zbor «Deželne zadruge dimnikarjev za Slovenijo» v Ljubljani se bo vršil v četrtek dne 29. junija 1922. ob 9. uri dopoldne v prostorih «Filharmonične družbe» (Tonhalle) v Ljubljani, Kongresni trg, s sledečim dnevnim redom: 1.) Pozdrav in poročilo načelnika o združnem delovanju. 2.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3.) Poročilo tajnika in blagajnika. 4.) Poročilo računskih preglednikov. 5.) Proračun za leto 1922. 6.) Cenik in razmere. 7.) Osnova požarnopolicijskega reda in dimnikarski statut. 8.) Razgovor in sklepanje periodičnega ometanja kurilnih naprav na deželi. 9.) Razgovor in sklepanje o pavšaliranju kurilnih naprav ter inkasiranje pristojbin za iste po dimnikarju. 10.) Zehtheve pomočnikov in njih pogodba. 11.) Določitev, oziroma povišanje združnih doklad. 12.) Poročilo o prispevku

za pogrebščino. 13.) Volitev novega odbora in dveh računskih preglednikov. 14.) Izprememba pravil. 15.) Razni predlogi in sklepi. — Ako je sklicani občni zbor ob določeni uri nesklepčen, se vrši drugi občni zbor eno uro pozneje, ki bo sklepčen ne glede na število navzočih članov. Konkretni predlogi in nasveti se morajo najdalje osem dni pred občnim zborom načelstvu pismeno prijaviti, ker bi se sicer ne mogli upoštevati, ne da bi se smatrali z večino glasov kot nujni. Vsak član, ki ima zaposlene pomočnike ali vajence, se naproša, da prinese s seboj natančni seznam v svrhu kontrole pomočniške in vajenške knjige. Člani, ki želijo govoriti z načelstvom o svojih težnjah ali obrtnih zadevah, naj se zglase en dan pred občnim zborom, t. j. 28. junija 1922., v načelstveni pisarni v Ljubljani, Beethovnova ulica 10 (palača trgovske zbornice), na dvorišču. Na občnem zboru odklanja načelstvo vsak privatni razgovor. Nadalje se opozarja vsakega posameznega člana, da ima zadruga v zalogi večje število tiskovin za sestavo proračuna in vpisovanje dimnikarskih del. Vsaka pola stane en dinar in se jih ne oddaja manj kakor 25 komadov. Tiskovine se bodo prodajale pred in po občnem zboru sočasno s sprejemanjem združnih doklad. Takoj po končanem občnem zboru se vrši odborova seja. Načelstvo prosi, da se vsi člani zanesljivo udeleže občnega zbora. — Za načelstvo: V a c l a v R o g e l.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru (8.—17. septembra). Posebni oddelek konsumentov na obrtni razstavi. Marsikdo pozna iz vsakdanjega življenja, da je še mnogo izdelkov, ki jih ne izdeluje naša domača obrt in jih moramo zato uvažati iz inozemstva, da bi se lahko izdelovali tudi pri nas. Vzemimo n. pr. stolčke, kakršne uporabljajo lovci. In sličnih predmetov in potrebščin je še vse polno. Da se morejo i obrtniki i občinstvo seznaniti s takimi predmeti, je razstavni odbor sklenil, prepustiti, če mogoče tudi brezplačno, poseben oddelek, kjer bodo razstavljeni taki predmeti. Ta načrt mora zanimati ne samo obrtnike, ampak tudi vsakega posameznika. Zato se vabi občinstvo, da sporoči svoje tozadevne želje razstavnemu odboru in naznani one predmete, o katerih misli, da se pri nas ne izdelujejo, da bi se lahko, ter po možnosti tudi pošlje take predmete odboru v svrhu razstave. Posebno opozarjamo na to naše trgovce uvoznike.

Nagrade za razstavljenе predmete. V odboru pokrajinske obrtne razstave se nahaja posebna cenilna komisija, ki bo vsako razstavljeno delo ocenila in predložila za podelitev nagrade, oziroma diplome na pristojnem mestu v Ljubljani, oziroma Zagrebu. Pričakujemo od vseh razstavjalcev, da bodo kar najživahnejše tekmovali med seboj za pridobitev prve nagrade, oziroma diplome, kar ni le častno, ampak za vsako podjetje zelo koristno.

Podpora. Pokrajinski namestnik in pokrovitelj razstave, g. Ivan Hribar, je poklonil iz lastnega fonda 50.000 kron podpore za pokrajinsko obrtno razstavo v Mariboru. Želimo, da bi tudi drugi odločilni faktorji imeli toliko razumevanja za to prevažno obrtno stvar.

Sejmski vestnik. II. Ljubljanski veliki sejem je izdal pravkar prvo številko svojega «Vestnika», ki se te dni razpošilja brezplačno vsem sejmskemu uradu znanim naslovom. Ako bi kdo slučajno «Vestnika» ne prejel, naj izvoli to potom dopisnice naznaniiti sejmskemu uradu, ki mu bo takoj drage volje poslal «Vestnik», ki vsebuje po-

leg raznih informacij tudi aktualne članke in je okrašen z lepimi slikami. Ker je že začelo primanjkovati prostora na starem sejmišču, opozarjamo vse one, ki so poslali neobvezne prijave, in vse one, ki se nameravajo še prijaviti, da čim prej vpošljejo prijavnice, ker se bo v doglednem času začelo z razdeljevanjem prostora. Domneva sejske uprave, da bo letos lansko sejmišče premajhno, se je potrdila. Zato je uprava pravočasno poskrbela za razširjenje in so se na novem delu sejmišča planacijska in kanalizacijska dela že pričela. Celo sejmišče bo letos obsegalo preko 90.000 m². Predpriprave so že v najlepšem teku in bo uprava zastavila vse sile, da bo velesojm sigurno ob določenem roku otvorjen. Pri tem pa naj upravo podpirajo vsi zainteresirani krogi na ta način, da se čim prej prijavijo. Kdor še nima prijavnice, naj to takoj, kakor tudi vse informacije, zahteva od Urada Ljubljanskega velesojma, Ljubljana, Gosposvetska cesta, telefon int. 140.

Morski paroplovni red ob naši obali. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je prejela od Pomorske oblasti v Bakru vozni red vseh rednih parobrodarskih prog v našem Primorju, ki je interesentom v zbornični pisarni na vpogled.

Trgovska akademija za inozemce v Parizu. Trgovska zbornica v Parizu je osnovala pri trgovski visoki šoli v Parizu „Trgovsko akademijo za inozemce“. V akademijo se sprejemajo: 1.) brez izpita najmanj 17letni inozemci, ki imajo izpričevalo o dovršeni srednji šoli (zrelostno izpričevalo) ali temu odgovarjajoča druga izpričevala; 2.) po prestopu izpitu, najmanj 17letni inozemci, ki ne morejo predložiti po 1.) navedena izpričevala. Tečaj traja eno šolsko leto in je razdeljen v dve periodi, in sicer od 4. novembra do 1. marca in od 1. marca do 15. aprila. Vpisovanje se vrši od 1. junija do 15. oktobra. — Trgovska zbornica v Parizu je določila za akademijo letni kredit v znesku 15.000 frankov, ki bo služil za olajšanje šolskih stroškov onim dijakom, ki bodo dokazali, da nimajo na razpolago zadostnih gmotnih sredstev. Podrobni podatki o šolnini in o programu pouka so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Vrednost našega denarja. Dne 23. m. m. se je dobilo na zagrebški borzi: 100 avstrijskih kron za 74 par, 100 madžarskih kron za 8 dinarjev 10 par, 100 italijanskih lir za 360 dinarjev, 100 francoskih frankov za 630 dinarjev, 100 nemških mark za 22 dinarjev 50 par, 100 češko-slovaških kron za okoli 132 dinarjev, 1 dolar za 68 dinarjev 50 par do 69 dinarjev.

Iz Ormoža. Dne 31. maja je bil v tukajšnji obrtno-nadaljevalni šoli sklep in obenem razstava risalnih in spisnih izdelkov. Vodil se je tudi posebej tečaj za knjigovodstvo v večjem in manjšem stilu. Razstavo je posetilo tudi več obrtnikov in trgovcev. Ugotoviti se mora, da je uspeh pouka dober. Zanimanje so vzbudili posebno risarski izdelki, v kojih so zastopane razne obrtne stroke. Nekateri risbe so bile zelo dobre, a nedovršene, iz česar je sklepati, da je med učenci zanimanje in več talentov. Kazalo bi, da bi se iste učence podpiralo in dalo v višjo obrtno šolo v Ljubljano.

Nova knjiga. Ivan Lapajne: Jugoslovanski Posojilničar in zadrugar. Drugi popravljeni in pomnoženi natis «Slovenskega posojilničarja». Navod o poslovanju jugoslovanskih zadrug. 144 str. v osmerki. Založil pisatelj. Tiskala br. Rumpret v Krškem. Cena 20 Din (80 K) vezanemu iz-

tisu, oziroma 18 Din (72 K) broširani knjigi. Knjiga se priporoča upravnikom in snovateljem raznovrstnih pridobitnih in gospodarskih zadrug. Naročila sprejema I v a n L a p a j n e, šolski ravnatelj v p. in predsednik «Okrajne posojilnice» v Krškem.

Naš končni državni proračun. Na seji finančnega odbora je bila te dni zaključena razprava o rednem proračunu za leto 1922./1923. ter je bil končno sprejet proračunski predlog za plenum narodne skupščine. Celokupni izdatki znašajo 6690 milijonov dinarjev, a dohodki 5950 milijonov dinarjev. Primanjkljaj znaša torej 740 milijonov dinarjev, ki naj se pokrije s povišanjem železniških tarif, s povišanjem carine na luksuzno blago in s posebnim davkom na železniške vozne listke. Nadalje se smatra, da bodo redni dohodki od trošarine in pri taksah znašali več, kakor je predvideno v vladnem predlogu. Po tem načrtu bi se mogel pokriti ves primanjkljaj in bi še ostalo 25 milijonov dinarjev. Predlog finančnega ministra, da se poviša zemljiški davek za 200 odstotkov, je finančni odbor odklonil. Nadalje je sklenjeno, da se ukinejo vse uvozne prepovedi.

Množina bankovcev v obtoku v naši državi. Po izkazu Narodne banke SHS z dne 8. t. m. je bilo pri nas v obtoku za 4 milijarde 846 milijonov 400 tisoč dinarjev papirnatega denarja.

Prodaja stare vojaške opreme. Uprava oddelka vojne odeče v Skoplju bo prodala dne 30. junija t. l. na javni licitaciji razno staro vojaško opremo (obleko, obutev, čepice, ovijalne gamaše, torbice, šotore, odeje, vreče, jedilno orodje, ostroge, steklenice, nove zaplenjene čepice itd.). Oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Za mizarske pomočnike. Več mizarskih pomočnikov pohištvene stroke sprejme proti dobremu plačilu ter hrano in stanovanjem: Alojzij Gorišek, mizar v Jurklostru.

Mlinarji, pozor! Proda se skoraj popolna priprava za umetni mlin, z izvrstnim dvojnimi valjčnim strojem. Pojasnila daje Vinko Simonič, mehanik pri Sv. Urbanu pri Ptuj.

Prodajalce in proizvajalce zlatih in srebrnih stvari, ki morajo imeti naredbo, s katero se začasno ureja postopek za izvrševanje zakona o kontroliranju čistine zlata in srebra v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev z dne 27. februarja 1922. III. br. 1253/922, v zmislu člena 18. te naredbe, v svojih delavnicah in prodajalnicah razgrnjeno, da lahko vsakdo vpogleda žige (punce), opozarja zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani, da je založila to naredbo, ki jo razpošilja naročnikom proti vpošiljatvi 3 Din za izvod. Poština se zaračuna posebe.

Zdravljenje ran. Ako si se ranil, naj ti bo prva skrb, da rano skrbno očistiš. V umazanosti, ki se drži tvoje kože, ali pa na predmetu, s katerim si se ranil, je lahko vse polno bakterij, malih glivic, ki so za telo strup in torej povzročijo, da se rana začne gnojiti. Zato ti bodi prva skrb *snaznost!* Pri nas po kmetih ljudje to že nekako čutijo, čeprav se ne zavedajo tega. Po večini krajev namreč pravijo, da je treba kri dobro iztisniti iz rane. To je — zlasti pri manjših ranah — čisto prav. S krvjo, ki jo izzmemo iz rane, izperemo kolikor toliko tudi bakterije, ki smo jih pri ranjenju skoraj gotovo dobili vase. Pri večjih in nevarnejših ranah je seveda treba ravnati drugače, ker bi sicer ranjeni lahko izgubili

preveč krvi. Tam je treba rano trdo prevezati in kar najhitreje poklicati zdravnika. *Vedno in povsod je na- pačno, ako hočemo ranjencu pomagati z alkoholom: žganjem, vinom itd.* Ljudje splošno še mislijo, da daje alkohol moč, toda to je velika zmota. Tista trenutna moč, ki jo človek čuti prve trenutke po zavžitju opojne pijače, je goljufiva. Alkohol je hud strup in slabi možgane in mišice ter povzroča v vsem telesu velik nered. Če pa pride telo iz reda, ne more biti močno. Zaradi tega se tudi rane pri ljudeh, ki uživajo alkohol, težje celijo. Mnogokrat je ravno pitje alkoholne pijače krivo, da se bolniku rana gnoji, vname ali celo zastrupi kri. Kdor torej želi, da bi ranjenci čim prej ozdraveli, naj jim pod nobenim pogojem ne daje alkohola piti.

Rak. Rak, ta zahrbtna in nevarna bolezen, se pojavlja pogostokrat tudi pri nas. Kaj je prav za prav rak, tega danes z gotovostjo nihče ne ve, kakor trdi dr. Reichert, znamenit monakovski zdravnik. Zato je vse govorjenje o raku večinoma sama domneva. Ali je rak ozdravljiv? Pravijo, da je, toda le redko, prav posebno redko. Glavni pogoj za ozdravljenje je pravočasen začetek zdravljenja. To je pa težko in skoro neverjetno zato, ker bolnik raka v prvih početkih niti ne začuti; ko ga pa začuti, je navadno že prepozno. Mnogo bolnikov, ki so dovolj zgodaj opazili raka, je bilo že z uspehom operiranih, večkrat pa se še celo po operaciji bolezen ponovi, največkrat pa jo bolnik opazi prepozno in zdravnik ne more pomagati drugače, nego z zdravilnimi sredstvi lajšati bolniku trpljenje. Ker je bolezen tako silno zavratna in trdoživa, je važno, da se je človek varuje in ogiblje, dokler je čas. *Snaga, zadostno gibanje na svežem zraku, zmernost v vsakem oziru, tudi glede telesnih in duševnih naporov,* to so po mnenju slovečih zdravnikov najboljša sredstva, ki nas zavarujejo pred rakom. Dokazano je namreč, da žalost in težke skrbi to bolezen zelo pospešujejo. Ravno tako tudi preobila in premočna hrana in pijača. Kaj popolnoma zanesljivega po mnenju dr. Fraenkla o raku sploh ni mogoče povedati. Vsi najrazličnejši poizkusi so doslej glede proučitve te bolezni ostali prav za prav brez-uspešni.

Krvavljenje iz nosa. Ako krvaviš iz nosa, sreblji v nos vodo, ki si ji prilil nekoliko kisa. Dobro je tudi, ako natrosiš na čedno vato galuna in vtakneš to v nosnico, iz katere krvaviš.

Proti opeklina. Deni opekli ud takoj v čisto mlačno vodo, ki jo potem enakomerno ohlajaj na ta način, da ji počasi in enakomerno prilivaš mrzle vode.

Razpisi.

Dobava desk, plohov in tramov. Pokrajinska monopol-ska direkcija v Ljubljani razpisuje na dan 3. julija t. l. ob 11. uri dopoldne v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani ponovno ofertalno licitacijo glede dobave desk, plohov in tramov. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava drv. Komanda Potiske divizijske oblasti v Subotici želi nabaviti 31.200 m³ drv za razne svoje garnizije. Interesentje se pozivajo, da stavijo svoje ponudbe intendanturi Potiske divizijske oblasti v Subotici. Natančnejše podatke dobe interesentje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dobava raznega materiala. Odelenje za mornarico v Zemunu želi nabaviti potom direktne pogodbe razni material, kakor: železni minij v prahu, laneno olje, barve, kavčuk, terpentinsko olje, sikativ, čopiče, ključavnice (žabice), vrvi, žarnice itd. Ponudbe je poslati imenovanemu odeljenju najkasneje do 20. junija t. l. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava papirja za pakovanje eksploziv. Uprava smodnišnice v Kamniku razpisuje na dan 25. junija t. l. ob 11. uri dopoldne drugo ofertalno licitacijo glede dobave 28.200 kg papirja za pakovanje eksploziv. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Kovači, pozor! Stol za ravnanje kolesnih obročev, 130 centimetrov površine (Richtplatte), prodam po nizki ceni. Vpraša naj se v gostilni J. Zidarič v Središču ob Dravi.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».

Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Fotografski in umetno slikarski atelje Avg. Černe

Celje, Ljubljanska cesta 10 (prej V. Pick)

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Cene najnižje. Poveča po vsaki sliki. Slika v olju, akvarel, pastel, po naravi in po vsaki sliki, fotografira za društva najceneje. Restavrira stare umetnine za muzeje, galerije, cerkve, privatnike itd. itd.

Za fotografe znižane cene.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30.000.000.—. Rezerva nad K 10.000.000.—.

Podružnice: Beograd, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb, Wien, Trieste, Abbazia, Zara, New-York: Frank Sakser State Bank.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu-in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila
na menice in kredite
v tekočem računu
vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestuje počenši s 1. majem 1922. za $\frac{1}{2}$ % višje, torej s

$4\frac{1}{2}$ %

od dne vloge do dne dviga.

M. Kuštrin, Ljubljana

Tehniško in elektrotehniško podjetje

Trgovina s tehniškimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. — Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilske pnevmatike. — Na razpolago je hidravlična stiskalnica za demontiranje železnih in namontiranje gumijastih obročev.

Glavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz svetovnoznane tov. Walter Martiny v Turinu

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta 2, tel. 588.
Brzjavci: Kuštrin Ljubljana.

Podružnice: Ljubljana, Dunajska cesta 20, tel. 470. — Maribor, Jurčičeva ulica 9, tel. 133. — Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.